

benytte en Kunstners Værker til Gjengivelse, derfor maae betale ham — og det finder jeg i høi Grad billigt, hvor der er Tale om en blot haandværksmæssig Afbenyttelse af en Andens maastee meget møjsommelige Arbeide — og at Lønnen derfor ganske væsentlig — navnlig finder dette Sted i Frankrig og flere andre Lande — ligger i Berettigelsen til at sælge Bemyndigelsen til at gjengive Kunstværket, og denne Løn overskriger langt, hvad Vedkommende har faaet for det første individuelle Arbeide. Dette er ogsaa her begyndt paa denne Maade saaledes, at en naturlig Villigheds- og Nætsærbighedsfølelse har medført, at det ikke, saavidt jeg troer, falder Noget ind at tage en Lithografi af en Malers Arbeide, uden at erhverve hans Samtykke og betale ham derfor, saafremt denne Entreprise er af en saadan Beskaffenhed, at den vil kunne bære denne Udgift; i dette Tilfælde er det ogsaa billigt, at Kunstneren faaer sin Andeel af Fortjenssten, og kan Foretagendet ikke betale sig, vil han vistnok ikke have Betænkelighed ved at give sit Samtykke dertil, da det vil være en Tilfredsstillelse for ham paa denne Maade at see sit Arbeide anerkjendt og udbrebt. Det er altsaa § 2, maastee med Tilføining af den oprindelige § 3, der er det egentlig praktiske og vigtige Diemed med Loven, og det er min Overbeviisning — jeg maa her gjøre en stor Frontforandring; thi i Lands-thinget stod jeg som Barbariets Forsøger ligeoverfor Anstuelser, der eensidig urgerede Kunstnerens Ret — at der deri ligger en god, sund Tanke, der mere og mere har gjort sig gjældende i andre Landes Lovgivning, og med synlig Styrke i Løbet af saa Nar ogsaa her i Landet. Man har i fremmede Lovgivninger etableret almindelige Grundsaetninger om dette Forhold og er navnlig paa sine Steder ogsaa i Begreb med at udvide det til en stor Eensidighed og Extravagance, men til Grund for disse Bestemmelser ligger en Anerkjendelse af gjennem Loven at maatte beskytte Noget, som man kan kalde aandelig Eiendomsret, forudsat vel at mærke, at man ikke gjør sig skyldig i at oversføre Romerrettens Begreb om Eiendomsret paa denne immaterielle Besiddelse; thi dette fører til store Vanstueligheder og til absurde Konsekventer; men at beskytte Afdgangen til

fortrinlig Nødhjælp af det, der er Udbyttet af aandelig Virksomhed, ogsaa igjennem Lovgivningen, finder jeg at være et sundt og smukt Princip og et af Civilisationens Fremstrid. Uagtet man ikke let kan tale om Naturet i denne Betydning, troer jeg, at naar man tager Naturet i simpel borgerlig Forstand, som Romerne tog den, naar de talte om jus gentium, Noget, der er blevet vedtaget i forskellige Lande og efterhaanden er gaaet over i den almindelige Bevidsthed, og altsaa ikke Noget, som man vil ulede af filosofiske Abstraktioner, saa maa man sige, at det er naturretligt, at en Kunstners Eiendomsret strækker sig ikke blot til det Materielle, til det enkelte Maleri eller den enkelte Statue, som han har forfærdiget, men at han ogsaa har en saadan Rettighed over selve den fremstillede Gjenstand, at den ikke uden Videre kan tilegnes af Enhver til Gjengivelse. Men der fremtræder nu her stærkt en Forskjel imellem det oprindelige Udskaf og det, som foreligger her; det var mig klart, at der ikke er naaet Noget ved at faa denne Anskuelse udtalt i en ganske almindelig Sætning, som har den Feil, at den under samme Regel indbefatter Ting, der ere ganske væsentlig forskellige, og omfatter alle mulige Gradationer fra Noget, som efter den almindelige Nætsbevidsthed vil grændse til Thveri, til Noget, som Enhver vil erkjende for fuldkommen i sin Orden, og som man vil gjøre med den bedste Samvittighed. Det er Feilen ved en saadan abstrakt Sætning som den, der er indsat i § 1; skal en saadan Bestemmelse have Betydning, maa den have en kasuistisk Form, nemlig saaledes, at den fremhæver de Tilfælde, hvor der fremtræder Benyttelse af Ens Frembringelser, som der kan være Anledning til for Lovgivningen at forbyde. Her skal jeg oversfor den ærede sidste Taler gjøre gjældende, at Analogien af Esterriksloven finder ikke sin Anvendelse, og det af den Grund, at ved literære Frembringelser er Originalen i Reglen et med en slet Haandskrift beskrevet Stykke Papis, som ikke har nogensomhelst Betydning, undtagen maastee for Samlere af Autografer, hvorimod Benyttelsen af det literære Produkt bestaaer i Mangfoldiggjørelse og indtræder først i Nætsfæren derved, at Manuskriptet trykkes.